

Posudek vedoucí
diplomové práce vypracované Terezou Šímanovskou
na téma „Zneužití většinového a menšinového postavení v akciové společnosti – srovnání české a
anglické právní úprava“

Předložená diplomová práce je věnována zajímavému tématu z oblasti práva společnosti. Zneužití práva – v tomto případě zneužití většinového či menšinového postavení v obchodní společnosti – je velmi aktuální a proto lze volbě tématu přisvědčit. Počet stran téměř dvojnásobně převyšuje rozsah diplomové práce stanovený příslušným opatřením děkana, což ale nelze považovat za přednost předloženého textu, neboť diplomová práce má jak své spodní, tak horní limity, které má student respektovat. .

Text diplomové práce se člení do pěti kapitol a závěru. Do úvodní kapitoly diplomantka zařadila stručný úvod do anglického právního řádu a dále pojednání o povaze akciové společnosti v českém a anglickém právu, o evropském akciovém právu a stručný obecný exkurs o postavení akcionáře ve společnosti a akcionářských smlouvách. Tato úvodní kapitola zabírá v práci dvacet stran. Úvod však mohl být podstatně stručnější a některé pasáže, například výklad systému anglického práva je nadbytečný, neboť pro zpracování zvoleného tématu není nezbytný. Vzhledem k tomu, že tyto otázky jsou běžnou součástí právních učebnic, u diplomanta se jejich znalost předpokládá a tím spíše se předpokládá u posuzovatelů práce. Obdobně to platí o obecné charakteristice akciové společnosti. Nadbytečnost zařazení výkladu těchto otázek pak přispěla k přílišnému rozsahu práce. Obdobně to platí o druhé kapitole. I když je výklad principů ovládajících právo společností zajímavý, práce se měla koncentrovat na zvolené téma, resp. na zadaný diplomový úkol. Jemu se diplomantka věnuje ve třetí, čtvrté a páté kapitole. Závěr stručně shrnuje některé poznatky, k nimž se zpracováním tématu dopracovala. Obecně lze ke struktuře diplomové práce uvést, že kvalitní zpracování tématu jistě předpokládá, že si autor vytvoří širší teoretický základ. Z něho pak implicitně vychází, aniž by bylo třeba jej v diplomové práci výslovně rozvádět.

Lze-li mít výhrady k rozsahu práce, pak naopak oceňuji kvalitu zpracování značně obtížného tématu, práci se zahraniční literaturou, snahu o srovnávací pojetí diplomové práce, schopnost autorky formulovat vlastní závěry a velmi dobrou formální úroveň práce. Ze zpracování diplomového úkolu je zřejmý zájem diplomantky o zvolené téma.

Z dílčích věcných připomínek lze uvést například tyto: na str. 10 je v souvislosti s výkladem smluvního pojetí akciové společnosti uvedeno, že společenská smlouva vymezuje procedurální rámec pro rozhodování otázek, které mohou nastat. Mám za to, že jde o zúžení funkce společenské smlouvy. Na str.

11 (druhý odstavec) je uvedeno, že běžní akcionáři ve většině případů nevstupují do společnosti s tím, že budou ovlivňovat její fungování, ale že ji berou jako instituci s předem definovaným komplexem práv a povinností. Mám za to, že takový závěr (byť je uveden i v učebnici) je třeba specifikovat. Má tím být řečeno, že akciové právo je převážně kogentní (je otázkou zda je tak vysoká míra kogentnosti nezbytná). Pokud jde o záměry akcionářů, pak příslušná pasáž měla zdůraznit rozdíly mezi kótovanými společnostmi a společnostmi soukromé emise. Na téže straně (str. 11) autorka hovoří o s názorech, které se objevují, aniž by uvedla, kdo je zastává. Nelze též souhlasit s tvrzením, že společnost je stranou společenské smlouvy. Jednou z charakteristik společenské smlouvy je, že je smlouvou ve prospěch třetího, jímž je budoucí obchodní společnost (str. 12). Na téže straně autorka označuje úpravu obchodních společností v Companies Act za komplexní, což opět nelze bez dalšího akceptovat (ostatně autorka sama uvádí precedenty, jako zdroj práva společností). Dále upozorňuji, že Companies Act obsahuje úprava kapitálových společností, není tudíž obecným kodexem práva společností. Drobnou, nepodstatnou poznámku mám k vymezení obsahu akcionářských smluv na str. 16. Terminologickou připomínku mám k použití výrazu „ústavní“ dokument ve vztahu ke stanovám. Výhradu mám též ke zkratkovité formulaci na str. 20. Právním důsledkem rozporu s poctivým obchodním stykem není neplatnost akcionářské dohody, ale její nevynutitelnost (to ostatně vyplývá i z textu na str. 23). Na str. 27 není zcela přesné vyjádření diplomantky, že Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Odo 387/2006 potvrdil povinnost loajality. V rozhodnutí, o němž autorka hovoří v předchozí kapitole, „pouze“ formuloval myšlenku zásad, resp. principů jako možného právního základu povinností společníka, aniž by hovořil výslovně o povinnosti loajality. Ve výše uvedeném rozhodnutí již pracoval s povinností loajality. S názorem na str. 28 nesouhlasím, protože jednostranně akcentuje autonomii společníka na úkor zájmu společnosti (který je tu i v případě jednoosobní společnosti) a zejména jejich věřitelů. Společník využívající svého neručení (v případě splacení základního kapitálu) má sice volnost v nakládání se svým obchodním podílem. Ta však nemůže být vždy absolutní. Jinak ovšem respektuji právo autorky na vlastní názor (i když zřejmě silně inspirovaný článkem, na nějž odkazuje). Nerozumím zcela prezentované myšlenky, že objektem povinnosti loajality by měl být spíše věřitel. Blíže by se k němu měla diplomantka vyjádřit m.j. při obhajobě. Naproti tomu souhlasím s názorem prezentovaným diplomantkou na str. 29. Zajímavé je pojednání o zákazu zneužití postavení akcionáře v anglickém právu, zejména pak pasáž věnovaná nucenému odkupu, resp. vytěsnění menšinových akcionářů.

Seznam použité literatury je přiměřeně rozsáhlý. Autorka na použité pramen odkazuje v souladu s citačními standardy. Dílčím způsobem pracuje též s judikaturou. Na okraj poznamenávám, že běžně se v juristické literatuře neuvádějí akademické tituly autorů, jejichž názory se prezentují, resp. s nimi se polemizuje.

Předloženou diplomovou práci považuji, přes uvedenou výhradu vztahující se k rozsahu a struktuře, za velmi zdařilou a způsobilou obhajoby, k níž ji tímto doporučuji.

Praha 3. prosince 2010

Prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.
vedoucí diplomové práce